

NUUG

CSS Mailboks 70
Middelthunsgate 25B
0368 OSLO

Tlf: +47 85234290
Kontonr: 7050.20.09921
Orgnr: NO 979 629 079
E-post: sekretariat@nuug.no
Hjemmeside: <http://www.nuug.no/>

Oslo, 27. april 2012

Difi
Postboks 8115 Dep
0032 Oslo

Høringsuttalelse om nye anbefalte IT-standarder - sak 2012/195, Referansekatalogen 3.1

NUUG har lest Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) sitt foreslag til nye anbefalte IT-standarder i offentlig sektor og stiller seg positive til det arbeidet som legges ned i å basere dokumentutvekslingen med det offentlige på åpne standarder. Dette bidrar til å sikre like vilkår for innbyggere og næringsliv i informasjonssamfunnet.

Avgrønsing av bruksområde kan godt gjøres klarere. Dersom en lærer legger ut en oppgave til elevene sine på en læringsplattform (LMS - Learning Management System), er dette en publisering på en offentlig nettside eller intern utveksling av et dokument? Her opplever mange praktiske problemer i hverdagen fordi læreren bruker siste versjon av programvare som lager filer i siste skrik av proprietære filformat, mens elevene kanskje ikke har kjøpt siste versjon privat, eller har et annet operativsystem enn det som kreves av dokumentet. NUUG mener det er viktig at referansekatalogen dekker også dette området, både for å unngå at den offentlige skolen blir brukt for å markedsføre proprietære dokumentformater, men ikke minst fordi dette vil bidra til å sikre alle elevene et likeverdig tilbud.

NUUG samstemmer ikke i den uforbeholdne uttalelsen Det anbefales at offentlige kommunikasjons tjenester bør ha støtte for FTP". FTP bør kun være anbefalt for datafiler som skal være tilgjengelig anonymt for offentligheten, der en skal kunne laste opp data anonymt eller for utveksling av krypterte eller kryptografisk signerte filer der signaturen alltid blir kontrollert før bruk. Dette er ganske spesielle bruksområder og NUUG mener derfor ikke at dette passer med en generell anbefaling.

Inkluderingen av standarder med RAND-vilkår (Reasonable And Non-Discrimatory, med unntak av RAND-RF/RAND-Z) er problematisk fordi kravene om brukertelling og betaling ikke er gjennomførbart for fri programvareprosjekter. Disse legger som kjent ut sin programvare til uhindret distribusjon, uten å kreve betaling - dermed har man ikke midler og heller ikke kontroll over antall brukere. Å anbefale bruk av RAND-baserte standarder innebærer dermed en ekskludering av fri programvare¹, noe som virker diskriminerende med tanke på fri konkurranse. Dette gjelder formatene AAC, MPEG-2 og H.264. Sistnevnte er gratis for sluttbruker dersom denne får en gratis tjeneste, men for å oppnå dette skattlegges" hvert foregående ledd²

Punkt 2.2.8 om videokonferanser i katalogen spesifiserer at H.323 og SIP bør støttes av videokonferanseutstyr. Vi antar at intensjonen er at en skal spesifisere nok til at ulike organisasjoner kan snakke med hverandre uavhengig av hvilket utstyr og leverandør som er valgt. Hvis det er intensjonen, så bør en spesifisere mer enn kun H.323 og SIP. En bør også spesifisere hvordan lyd og bilde skal overføres (såkalt kodeks), slik at en sikrer at begge samtalepartnerne forstår hverandres lyd- og bildeformat. Derfor foreslår NUUG at katalogen utvides med anbefalinger til støttede lyd og videoformater. For å sikre at fri

¹Wikipedia om RAND og ekskludering http://en.wikipedia.org/wiki/Reasonable_and_non-discriminatory_licensing#Excluding_costless_distribution_schemes

²H.264 and FOSS <http://webmink.com/2010/09/03/h-264-and-foss/>

programvareimplementasjoner også kan støtte den foreslåtte videokonferansesstandarden er det viktig at en velger formater som er tilgjengelig uten bruksbetaling (såkalt RAND-RF/RAND-Z, dvs royalty-free/restriction-free).

Dagens videokonferanseløsninger bruker blant annet lydformatene G.711, G.729(a), G.723.1, G.726, G.722, G.728, og AAC. For video brukes formatene H.261, H.263 og H.264. Dette er problematisk fordi formatene er dekket av patenter hvor innehaveren håndhever disse ved å kreve bruksbetaling. I tilfellet H.263 endres vilkårene hvert 5. år³, noe som innebærer at en ikke vet hvilke vilkår for bruk av egne opptak som vil gjelde i fremtiden. Disse bekymringene har Google tatt til følge ved å tilby et patentfritt alternativ kalt webm, samt droppe støtte for H.264 i sin nettleser Chrome⁴.

Også det velkjente MP3-formatet og MPEG-2 er patentbelagt og medfører problemer for fri programvare^{5,6,7}.

Definisjonen av en fri og åpen standard

Et lite innspill hentet fra Digital Standards Organization⁸:

- En fri og åpen standard immun overfor leverandørlåsing i alle stadier av dens livssyklus. Gjennom immunitet fra leverandørlåsing er det mulig å fritt bruke, forbedre, stole på og utvide en standard over tid.
- Standarden er tatt i bruk av og vil bli vedlikeholdt av en ikke-kommersiell organisasjon, og dens løpende utvikling gjøres gjennom en åpen beslutningsprosess som er tilgjengelig for alle interesserte parter.
- Standarden er publisert og spesifikasjonene er gjort fritt tilgjengelig. Det må være tillatt for alle å kopiere, distribuere og bruke den uten begrensinger.
- Patentene som muligens gjelder (deler av) standarden er gjort ugjenkallelig tilgjengelig uten krav om betaling.
- Det er ingen begrensinger i gjenbruk av standarden.

Det økonomiske resultatet av en fri og åpen standard, i den grad dette kan måles, er at den muliggjør en perfekt konkurranse mellom leverandører av produktet basert på standarden.

Med vennlig hilsen

Hans-Petter Fjeld
Styremedlem, for NUUGs styre

³Wikipedia om H.264 og patenter http://en.wikipedia.org/wiki/H.264/MPEG-4_AVC#Patent_licensing

⁴Google to drop H.164 Support from Chrome http://www.osnews.com/story/24243/Google_To_Drop_H264_Support_from_Chrome

⁵Fedora Project Forbidden Items https://fedoraproject.org/wiki/ForbiddenItems#MP3_Support

⁶Patent Status of MPEG-1,H.261 and MPEG-2 <http://www.kuro5hin.org/story/2008/7/18/232618/312>

⁷Ubuntu community Free Formats <https://help.ubuntu.com/community/FreeFormats>

⁸Digital Standard Organization's definition <http://www.digistan.org/open-standard:definition>